

نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی. جلد ۷

حسن کچل

تهیه شده در خانه قصه و افسانه

www.ketab.ir

موسسه پژوهشی کودکان دنیا

نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی / جلد هفتم / حسن کچل

تهیه شده در موسسه پژوهشی کودکان دنیا

زیر نظر زهرا عندلیبی

ناشر: کارگاه کودک

ویراستار: فرمهر منجزی

صفحه‌آرایی: منصوره کاظمی

تصویرسازی روی جلد: نوشین صفاخو

شابک: ۹-۵-۹۷۷۷۶-۹۷۷۶-۶۲۲-۹۷۸

چاپ اول: ۱۴۰۰

قیمت: ۱۴۸۰۰۰ تومان

تیراژ: ۲۰۰ نسخه

تلفن تماس: ۰۹۱۲۳۲۵۷۴۳۱

سایت: www.kargahekoodak.com

انتشارات کارگاه کودک

عنوان و نام پدیدآور: حسن کچل / تهیه شده در خانه قصه و افسانه،

موسسه پژوهشی کودکان دنیا؛ زیر نظر زهرا عندلیبی

ویراستار: فرمهر منجزی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات کارگاه کودک، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص.

فروست: نقد و تحلیل افسانه‌های ایرانی؛ [ج. ۷].

شابک: ۹-۵-۹۷۷۷۶-۹۷۷۶-۶۲۲-۹۷۸-۱۴۸۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیپا / یادداشت: کتابنامه.

موضوع: حسن کچل (شخصیت داستانی)

Bald Hasan (Fictious character)

افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی -- تاریخ و نقد

Legends -- Iran -- History & criticism

افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

Legends -- Iran -- *Addresses, essays, lectures

شناسه افزوده: عندلیبی، زهرا، ۱۳۳۲-

شناسه افزوده: موسسه پژوهشی کودکان دنیا. خانه قصه و افسانه

رده بندی کنگره: PIR ۳۹۹۳

رده بندی دیویی: ۳۹۸ / ۲۰۹۵۵۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۵۷۲۶۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

۷	•	مقدمه
۹	•	پیش‌گفتار / زهرا عندلیبی
۱۵	•	بخش اول:
		تحلیل و بررسی افسانه‌ی حسن کچل
۱۷	•	گفت‌وگوی من و حسن کچل / سارا صدیق
۳۳	•	چرا مهارت‌های زندگی و چرا حسن کچل / شهره یوسفی
۴۱	•	کچل کچل بامیه / شرمین نادری
۴۹	•	حسن کچل در سینما / بهمن طالبی‌نژاد
۵۳	•	بررسی نمادهای فیلم حسن کچل / قاسم بدیرخانی
۶۱	•	حسن کچل و نوجوانان / در مرکز نوجوانان مجموعه آموزشی مشارکتی / بخش آفرین زمانیان، مهدی صفاری‌نژاد
۸۳	•	تحلیل شخصیت حسن کچل در افسانه‌های عامیانه / مینو همدانی‌زاده
۹۱	•	حسن کچل و ایلوموف / ریچهر نسرین‌پی
۹۹	•	حسن کچل / افسانه حاج صادق
۱۰۹	•	مصاحبه سمانه موسوی با مهدی قاسمیان / کاری از دوستان بابل
۱۲۵	•	حسن کچل و باورها / اکرم امینایی
۱۳۵	•	بخش دوم:
		داستان‌های حسن کچل
۳۳۳	•	کتاب‌شناسی

خانه قصه و افسانه مرکزی تحقیقاتی است که از سال ۱۳۹۱ با هدف کمک به ثبت، شناخت و ترویج افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی برای کودکان و نوجوانان فعالیت خود را آغاز کرده است. خانه‌ی قصه و افسانه یکی از برنامه‌های حمایتی مؤسسه پژوهشی کودکان دنیا است که ایده‌ی شکل‌گیری آن از نشست‌های سالانه و از ایده‌پردازی کارشناسان و هم‌کاران این مؤسسه ریشه گرفته است.

تلاش برای شناخت هویت ملی، ارتباط با میراث معنوی و غنی‌سازی جامعه فرهنگی کودکان و نوجوانان از طریق افسانه‌ها و قصه‌ها بخش مهمی از دورنمایی است که خانه قصه و افسانه به آن فکر می‌کند.

در این مرکز سعی شده است به شیوه‌های مختلف نمادهای فرهنگی، اسطوره‌ها، شخصیت‌های افسانه‌ای، داستان‌های بومی و افسانه‌های محلی مورد بررسی و تحلیل قرار بگیرد. در عین حال جمع‌آوری منابع و ثبت افسانه‌ها و قصه‌های ایرانی از سراسر کشور و... بخشی از این تلاش‌ها بوده است.

یکی از فعالیت‌های خانه قصه و افسانه تمرکز بر یکی از افسانه‌های ایرانی و کار همه جانبه بر روی آن است. به گونه‌ای که بتوان آن افسانه را به شیوه‌های مختلف در جامعه معرفی کرده و سپس آن را توسعه داد.

گروه کارشناسی خانه قصه و افسانه قصه‌ی نخودی را به عنوان اولین نمونه در دستور کار خود قرار داد. بدین گونه که بتوان قصه‌ی نخودی را از ابعاد مختلف بررسی کرد و سپس شیوه‌های متنوع کار با کودکان را شناسایی و ارزیابی نمود.

این که چرا قصه‌ی نخودی به عنوان اولین نمونه انتخاب شد، دلیل قطعی‌ای وجود ندارد. در سرزمینی که هیچ کاری برای افسانه‌های آن انجام نشده است، انتخابی نیز وجود ندارد. در حقیقت انتخاب ویژه‌ای صورت نگرفت بلکه این انتخاب از جمع افسانه‌های مهجور ایرانی از یک نقطه شروع شد. این نقطه می‌توانست از قصه‌ی کدو قلقله زن، عمونوروز، ماه‌پیشانی، حسن کچل باشد. برای گروه مهم بود که از نقطه‌ای آغاز کند و سپس در گام‌های بعد به انتخاب‌های مسئولانه‌تری دست زند با چنین پیش‌زمینه‌ای بعد از افسانه‌ی نخودی، کدو قلقله زن، عمونوروز، بزرنگوله پا، ماه‌پیشانی و سپس از سوی گروه کارشناسی افسانه‌ی نمکی انتخاب شد و

فعالیت‌های متنوعی پیرامون آن صورت گرفت. از جمله:

- جمع‌آوری نمونه‌های ثبت شده و منتشر شده از نمکی،
- تلاش برای جمع‌آوری روایت‌های جدید،
- بررسی ابعاد قصه‌ی نمکی برای کار با کودکان،
- استخراج فعالیت‌های مختلف در حوزه‌های گوناگون برای کار با کودکان،
- اجرای فعالیت‌های متنوع با کودکان،
- جمع‌آوری دیدگاه‌های کودکان نسبت به افسانه‌ی نمکی،
- تحلیل افسانه‌ی نمکی از زوایای گوناگون.

حال کتابی که در دست دارید، آخرین جمع‌بندی است که به عنوان فعالیت در طی این دوره انجام شد. در این کتاب افسانه‌ی نمکی با کمک کارشناسان مختلف مورد بررسی، تحلیل و نقد قرار گرفته است.

در طی این فرآیند از کارشناسان درخواست شد هر کدام با توجه به نوع کار تخصصی خود، مقاله‌ای با هدف بررسی و تحلیل این شخصیت افسانه‌ای تدوین کنند.

می‌توان گفت این کتاب ششمین نمونه‌ای از یک کار پژوهشی در حوزه‌ی یکی از افسانه‌های ایرانی است. این که یک افسانه مورد تمرکز قرار بگیرد، نمونه‌های آن جمع‌آوری شود و گروهی نیز به تحلیل و ارزیابی آن بپردازند، به راستی کار نو و متفاوتی است امیدواریم بتوانیم سایر تجربه‌ها و دست‌آوردهای مربوط به این افسانه را نیز مدون و منتشر کنیم.

از سوی دیگر امیدواریم فرصت‌هایی به وجود بیاید تا برای سایر افسانه‌های ایرانی نیز چنین فعالیت پژوهشی انجام شود.

بی‌شک این پژوهش‌ها کمک می‌کند که بتوانیم بخش‌هایی از فرهنگ، هنر، تاریخ و هویت جامعه فرهنگی ایران را به کودکان این سرزمین معرفی کنیم.

به همین دلیل از همه‌ی پژوهش‌گران و کارشناسان علاقه‌مند به هم‌کاری در این حوزه دعوت می‌کنیم که سهمی در پیش‌برد این روند داشته باشند، در عین حال از همه کسانی که مشتاقانه مقاله‌های خود را در اختیار گذاشتند و کارشناسانی که در جمع‌آوری روایت‌ها برای این کتاب ما را یاری دادند، صمیمانه قدردانی می‌کنیم.